

Forslaget vilde faae paa sin videre Vandring, vilde blive den, at man udelod denne Bestemmelse, og jeg er saa meget mere overbevist om, at det vilde ske, dels efter de forskjellige Udtalelser, man saa ofte har hørt fra flere Sider, og dels efter den Anvisning, selve Udvalget har givet i Betænkningen. Jeg skal tillade mig at anføre, hvad der i den Anledning er sagt med Hensyn til Husmændenes Arbeidsforpligtelse. Det hedder i Betænkningen: „Det kan her være Stedet at forudskikke den Bemærkning, at hele Udvalget er enigt i den Anskuelse, at Tiden nu turde være kommen til at fritage Husmænd og Indfiddere fra at opstilles som en særskilt Klasse af Skatteydere, der, fordi de ikke evne at skatte i Penge, skulle yde et Bederlag til Kommunen gennem deres personlige Arbejde; Udvalget finder, at den Grundsatning bør slaas fast, at Arbeideren, der kun har det Nødtørftigste til Livets Ophold, ikke bør direkte beskattes enten paa den ene eller paa den anden Maade.“ Efterat en saadan enstemmig Udtalelse er fremkommen fra Udvalget, og efterat den samme Udtalelse er bleven godkjendt af den høitagtede Minister, saa kan man anse det for givet, at selv om Lovforslaget endelig vedtages med en saadan Bestemmelse, saa vilde det i alt Fald ikke være længere end til ad Aare, inden vi igjen kom i den samme Tilstand, hvori vi vilde være, dersom Forslaget var blevet forkastet, og i saa Fald vilde vi være saa meget værre stillede, idet vi igjen maatte til at forandre de Forhold, som vi nu troede endelig at have ordnet. Jeg betragter saaledes Flertallets Vædringsforslag som i Realiteten aldeles det samme, som det var, da det forrige Gang blev forkastet. Den ærede Ordfører udtalte, at den eneste væsentlige Indvending, som var bleven gjort imod Flertallets Forslag, navnlig var den, der angik Husmændene; men det skal jeg dog tillade mig at henegte. Der er flere andre Punkter i Forslaget, som det forekommer mig ikke ere rigtige i deres Princip eller Grundtanke. Selv om man vedbliver at være i Besiddelse af hele Arbeidskraften, saa er Principet i Forslaget efter min Formening ikke heldigt, og jeg anser det navnlig for at være en uheldig Bestemmelse at overlade Fordelingen af en

saadan Skattebyrde som denne, der skal deles efter forskjellige Faktorer, til Sogneraadene i Stedet for, som det nu er Tilfældet, til Amtsraadene. Jeg nærer Frygt for, at man derved kommer til at udsætte Skatteyderne for en vilkaarlig Behandling. Jeg drifter mig ikke til at stole paa, at ikke Majoriteterne, eftersom de kunne være sammensatte i de forskjellige Sogneraad, multigen kunde se hen til den ene eller anden Side. Dersom større Hartkornbrugere ere i stor Majoritet i Sogneraadet, kan det tænkes, at de nærmest ville se hen til at begunstige Hartkornet; og dersom det Omvendte er Tilfældet, at mindre Eiendomsbesiddere ere stærkest repræsenterede, kan det tænkes, at de nærmest ville se hen til at skaffe billige Vilkaar med Hensyn til Folkeholdet. Vilde man gaa den Vej, der er foreslaaet af det ærede Flertal, da vilde jeg anse det for en absolut Nødvendighed, at man i Stedet for saaledes ganske løst at overlade det til Sogneraadet, efter hvilket Forhold og paa hvilken Maade det vilde fordele en saadan Skattebyrde, opstillede bestemte Regler for og et bestemt Forholdstal, hvorefter Fordelingen burde foretages. Forholdet stiller sig her paa samme Maade som med Hensyn til den kommunale Beskatning efter Formue og Velighed og Hartkorn; men da vi vedtog Landkommunalloven, overlod man det ikke til Sogneraadet selv at bestemme, hvorledes Forholdet skulde være mellem de forskjellige Faktorer, men der blev vedtaget, at det skulde bestemmes af Amtsraadet, ikke af Sogneraadet; og her er jo ganske vist Tale om en mindre Byrde, men det er i alt Fald en Byrde, der bliver paalagt

Rettelser.

- Sp. 1664, Lin. 10 f. n.: „Forandring“, læs: „Formening“.
 — 1665, Lin. 2 f. o.: „December“, læs: „Septem-ber“.
 — 1672, Lin. 7 og 8 f. n.: „naar jeg derved ikke kom“, læs: „om jeg end derved kom“.
 — 1734, Lin. 1: „Udvisning“, læs: „fælles Benyt-telse“.
 — 1738, Lin. 17 f. n.: „at der altsaa skal“, læs: „og at der skal“.
 — 1828, Lin. 4 f. n.: „ikke være over 1 Ed. Hartkorn“, læs: „være over 1 Ed. Hartkorn, uden dog at være fæstpligtige“.